

IZVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) 2020/593**z dne 30. aprila 2020****o odobritvi sporazumov in odločitev o ukrepih za stabilizacijo trga v sektorju krompirja**

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije,

ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o vzpostavitvi skupne ureditve trgov kmetijskih proizvodov in razveljavitvi uredb Sveta (EGS) št. 922/72, (EGS) št. 234/79, (ES) št. 1037/2001 in (ES) št. 1234/2007 ⁽¹⁾ ter zlasti člena 222 Uredbe,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Sektor krompirja se lahko razdeli na svež krompir, ki se večinoma kupuje za domačo porabo, in krompir za predelavo, ki se uporablja za živalsko krmo in predelane živilske proizvode, kot so zamrznjen krompir (vključno z zamrznjenim ocvrtim krompirčkom), sušen krompir, pripravljen ali konzerviran krompir.
- (2) Proizvodnja krompirja v Uniji znaša približno 52 milijonov ton, od tega 19,5 milijona ton krompirja za predelavo. Največje proizvajalke krompirja za predelavo v Uniji so Belgija, Nemčija, Francija, Italija in Nizozemska. Ocenjuje se, da proizvodnja zamrznjenega ocvrtega krompirčka zajema približno 41 % proizvodnje krompirja za predelavo.
- (3) Unija je neto izvoznica predelanega krompirja. Po ocenah naj bi v zadnjih 5 letih iz Belgije, Nemčije, Francije, Italije in Nizozemske v tretje države v obliki predelanih proizvodov iz krompirja povprečno izvozili vsaj za 4 milijone ton krompirja za predelavo. Izvoz zamrznjenega krompirja, zlasti pa zamrznjenega ocvrtega krompirčka, je v normalnih tržnih razmerah še posebno pomemben: 64 % izvoženega zamrznjenega krompirja na svetu prihaja iz Unije, vrednost izvoza zamrznjenega ocvrtega krompirčka iz Unije v tretje države pa je bila leta 2019 ocenjena na 1,85 milijarde EUR.
- (4) Zaradi trenutne pandemije COVID-19 in obsežnih omejitev gibanja oseb, ki so jih uvedle države članice, se proizvajalci krompirja za predelavo soočajo z gospodarskimi motnjami, ki povzročajo finančne težave in težave z denarnim tokom.
- (5) Širjenje bolezni in vzpostavljeni ukrepi omejujejo razpoložljivost delovne sile, kar ogroža zlasti faze proizvodnje, predelave in prevoza krompirja za predelavo.
- (6) Z obveznim zaprtjem restavracij in drugih gostinskih obratov, kot so menze v šolah in na delovnih mestih, ter odpovedjo športnih in razvedrilnih prireditev, kot so kulturni festivali in festivali na prostem ter športni turnirji, v Uniji in v tretjih državah sta se ustavili tudi gostinska dejavnost ter dejavnost priložnostne priprave in dostave hrane, kar je povzročilo znatne spremembe v vzorcih povpraševanja po proizvodih iz krompirja. Ker se potrošniki večinoma ne prehranjujejo več zunaj doma in ne kupujejo več veliko hitre hrane, se je povpraševanje preusmerilo na svež krompir za kuhanje doma. Čeprav so potrošniki povečali svojo porabo nekaterih predelanih proizvodov iz krompirja, kot sta ocvrti krompirček in posušeni pire, pa to ne more nadomestiti upada povpraševanja v gostinstvu in dejavnosti priložnostne priprave in dostave hrane.
- (7) Poleg tega kupci v Uniji in na svetovnem trgu preklicujejo pogodbe in odlagajo sklepanje novih pogodb v pričakovanju nadaljnjih znižanj cen. Na izvoz vplivajo tudi logistični izzivi, saj je zaradi začetka pandemije COVID-19 na Kitajskem prišlo do velike prezasedenosti pristanišč na Kitajskem in drugod. Pričakuje se, da se bo obdobje pogostejše (delno) preklicanih plovb nadaljevalo vsaj do junija 2020, zaradi česar se bo zmanjšalo število kontejnerjev, zlasti tistih za sveže ali zamrznjeno blago, cene se bodo znatno povečale, izvozniki pa bodo morali odložiti pošiljanje svojih pošiljk. Proizvajalci krompirja za predelavo v Uniji od četrtega tedna v marcu 2020 poročajo o zmanjšanem številu transakcij med državami članicami v razponu od 25 do 47 %, za izvoz v tretje države pa v razponu od 30 do 65 %.

⁽¹⁾ UL L 347, 20.12.2013, str. 671.

- (8) Zato se je kljub večjemu povpraševanju po svežem krompirju na tej stopnji povpraševanje po krompirju za predelavo močno zmanjšalo, kar je imelo takojšen in resen vpliv na trg. Strm upad povpraševanja se med drugim nanaša zlasti na krompir za predelavo, ki se uporablja za zamrznjen ocvrti krompirček, drug rezan krompir in vakuumsko pakirane proizvode, ki se običajno uživajo v restavracijah s hitro hrano in drugih restavracijah. Zaradi različnih značilnosti svežega krompirja in krompirja za predelavo krompirja za predelavo ni mogoče prodajati na trgu svežega krompirja. Ker ni trgovanja, so se cene na terminskih borzah znatno znižale in so bile po poročanjih aprila 2020 za 90 % nižje v primerjavi s kotacijami januarja 2020. Zaradi ustavitve trgovanja v nekaterih državah članicah proizvajalkah, kot sta Belgija in Francija, ni več kotacij cen za določen krompir za predelavo, kar je znak akutnega padca obsega in vrednosti transakcij. V drugih državah članicah, kot sta Nemčija in Nizozemska, se je poročalo o 90-odstotnem znižanju cene za krompir za predelavo.
- (9) Poleg tega so trenutno velike količine krompirja za predelavo v skladiščih. Po ocenah bo pred koncem kampanje za leto 2020 julija 2020 v skladiščih še vedno vsaj 2 650 000 ton krompirja za predelavo (v vrednosti 400 milijonov EUR) iz kampanje 2019. Krompir za predelavo, ki je bil pobran oktobra/novembra 2019 in je še v skladišču, bo zaradi poslabšanja kakovosti kmalu postal neprimeren za kakršno koli uporabo. Proizvajalci bodo morali uničiti del preostalih zalog, ki ga ni mogoče pravočasno predelati, da bodo naredili prostor za krompir za predelavo iz kampanje 2020. Ker bodo morali proizvajalci za uničenje proizvodnje plačati stroške prevoza in uničenja, obstaja tveganje, da bodo kot rešitev v skrajni sili namesto tega krompir za predelavo raztrosili po poljih. Po poljih raztrošeni krompir za predelavo bo povzročil tveganje dolgotrajnih okoljskih in fitosanitarnih posledic, saj bo ta krompir kalil po poznejših posevkih in bi se zaradi njega lahko razvile bolezni, ki bi lahko povzročile dolgotrajno kontaminacijo tal in trajno ogrozile nove nasade.
- (10) Zaradi navedenih okoliščin so bili ti dogodki opredeljeni kot obdobje hudih tržnih neravnovesij.
- (11) Da bi proizvajalcem krompirja pomagali najti ravnotežje v tem obdobju hudih tržnih neravnovesij, je primerno začasno za šest mesecev dovoliti sporazume in odločitve kmetov, združenj kmetov ali združenj takih združenj ali priznanih organizacij proizvajalcev, združenj priznanih organizacij proizvajalcev in priznanih medpanožnih organizacij za krompir za predelavo. Ti ukrepi vključujejo: (i) umike s trga in brezplačno razdeljevanje; (ii) predelavo in obdelavo; (iii) skladiščenje; (iv) skupno promocijo in (v) začasno načrtovanje proizvodnje.
- (12) Takšni sporazumi in odločitve v zvezi s krompirjem za predelavo bi lahko vključevali: (i) umik krompirja s trga za načrtovano uničenje proizvodov ali za brezplačno razdeljevanje bankam hrane ali javnim ustanovam; (ii) predelavo krompirja za druge namene, npr. živalsko krmo, proizvodnjo za metanizacijo; (iii) ustvarjanje in iskanje skladiščnih zmogljivosti in pripravo krompirja za daljša obdobja skladiščenja; (iv) spodbujanje porabe predelanih proizvodov iz krompirja ter (v) ukrepe načrtovanja za zmanjšanje obsega prihodnjih nasadov in prilagoditev obstoječih pogodb za krompir iz kampanje 2020.
- (13) Vsak sporazum ali odločitev v zvezi s krompirjem za predelavo bi bilo treba začasno odobriti za šest mesecev. Ker bo to obdobje, ko je treba upravljati obstoječe zaloge krompirja iz kampanje 2019, krompir iz kampanje 2020 pa se bo pobiral od letošnjega poletja naprej, se pričakuje, da bodo imeli ukrepi v tem obdobju največji učinek.
- (14) V skladu s prvim pododstavkom člena 222(1) Uredbe (EU) št. 1308/2013 se odobritev izda če ne ogroža delovanja notranjega trga ter so sporazumi in odločitve namenjeni izključno stabilizaciji sektorja. Ti posebni pogoji izključujejo sporazume in odločitve, ki neposredno ali posredno povzročajo delitev trgov, diskriminacijo na podlagi državljanstva ali določanje cen. Če sporazumi in odločitve ne izpolnjujejo teh pogojev ali jih ne izpolnjujejo več, se za te sporazume in odločitve uporablja člen 101(1) Pogodbe.
- (15) Odobritev iz te uredbe bi morala zajemati ozemlje Unije, ker so huda tržna neravnovesja skupna celotni Uniji.

- (16) Da bi lahko države članice ocenile, ali sporazumi in odločitve v zvezi s krompirjem za predelavo ne ogrožajo delovanja notranjega trga in so namenjeni izključno stabilizaciji sektorja krompirja, bi bilo treba pristojnim organom države članice, vključno z njenimi organi za konkurenco, ki ima največji delež ocenjenega obsega proizvodnje krompirja, ki ga zajemajo navedeni sporazumi ali odločitve, predložiti informacije o sklenjenih sporazumih in sprejetih odločitvah ter o obsegu proizvodnje in obdobju, ki ju zajemajo.
- (17) Zaradi velikega tržnega neravnovesja, potrebe po nujnem obravnavanju preostale zaloge krompirja in priprav na trenutek, ko se krompir običajno pobira, skladišči in predela, bi morala ta uredba začeti veljati dan po objavi.
- (18) Ukrepi iz te uredbe so v skladu z mnenjem Odbora za skupno ureditev kmetijskih trgov –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

Člen 1

Brez poseganja v člen 152(1)(a), člen 209(1) in člen 210(1) Uredbe (EU) št. 1308/2013 so kmetje, združenja kmetov, združenja takih združenj, priznane organizacije proizvajalcev, združenja priznanih organizacij proizvajalcev in priznane medpanožne organizacije pooblaščen za sklepanje sporazumov v zvezi s krompirjem za predelavo in sprejemanje skupnih odločitev o krompirju za predelavo v zvezi z umiki s trga in brezplačnim razdeljevanjem, predelavo in obdelavo, skladiščenjem, skupno promocijo in začasnim načrtovanjem proizvodnje v obdobju šestih mesecev od začetka veljavnosti te uredbe.

Člen 2

Države članice sprejmejo potrebne ukrepe za zagotovitev, da sporazumi in odločitve iz člena 1 ne ogrožajo pravilnega delovanja notranjega trga in so namenjeni izključno stabilizaciji sektorja krompirja.

Člen 3

Geografsko območje te odobritve je ozemlje Unije.

Člen 4

1. Takoj ko so sklenjeni sporazumi ali sprejete odločitve iz člena 1, zadevni kmetje, združenja kmetov, združenja takih združenj, priznane organizacije proizvajalcev, združenja priznanih organizacij proizvajalcev in priznane medpanožne organizacije navedene sporazume ali odločitve sporočijo pristojnim organom države članice, ki ima največji delež ocenjenega obsega proizvodnje krompirja, ki ga zajemajo navedeni sporazumi ali odločitve, pri čemer se navede naslednje:

(a) ocenjen zajet obseg proizvodnje;

(b) pričakovano obdobje izvajanja.

2. Najpozneje 25 dni po koncu šestmesečnega obdobja iz člena 1 zadevni kmetje, združenja kmetov, združenja takih združenj, priznane organizacije proizvajalcev, združenja priznanih organizacij proizvajalcev in priznane medpanožne organizacije pristojnim organom iz odstavka 1 tega člena sporočijo obseg proizvodnje krompirja, ki ga sporazumi ali odločitve dejansko zajemajo.

3. V skladu z Izvedbeno uredbo Komisije (EU) 2017/1185 ⁽²⁾ države članice Komisiji sporočijo naslednje:
- (a) najpozneje pet dni po koncu vsakega enomesečnega obdobja sporazume in odločitve, ki so jim bili v skladu z odstavkom 1 sporočeni v navedenem obdobju;
  - (b) najpozneje 30 dni po koncu šestmesečnega obdobja iz člena 1 pregled sporazumov in odločitev, izvedenih v navedenem obdobju.

Člen 5

Ta uredba začne veljati dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju, 30. aprila 2020

Za Komisijo
Predsednica
Ursula VON DER LEYEN

⁽²⁾ Izvedbena uredba Komisije (EU) 2017/1185 z dne 20. aprila 2017 o določitvi pravil za uporabo uredb (EU) št. 1307/2013 in (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi s pošiljanjem informacij in dokumentov Komisiji ter o spremembi in razveljavitvi več uredb Komisije (UL L 171, 4.7.2017, str. 113).